

TUTKIMUSOSIO

**Kanta-Hämeen maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimus
kantahämäläisten mielipiteistä:**

1

Kantahämäläiset kantavat huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista

Kanta-Hämeen asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Kantahämäläiset ovat hieman kiinnostuneempia luottamustehtävistä kunnassa ja maakunnassa kuin väestö keskimäärin maassa. Maakuntavaaleissa äänestämistä pidetään tärkeämpänä kuin eurovaaleissa äänestämistä. Kaksi kolmesta äänestäisi maakuntavaaleissa.

Ehdokkaaksi maakuntavaltuustoon voisi pyydetäessä olla valmis joka viides ja maakunnalliseen lautakuntaan lähes joka kolmas kantahämäläinen. Ehdokkuuksia halutaan kuitenkin rajata. Kolme neljästä katsoo, että saman henkilön ei ole hyvä olla ehdolla kunta-, maakunta- ja eduskuntavaaleissa.

Maakuntajohtajan haluaisi valita suoralla kansanvaalilla reilut puolet ja maakunnallista aloiteoikeutta kannattaa lähes joka kolmas kantahämäläinen.

Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan säilyttää kunnilla.

Kanta-Hämeessä luotetaan etenkin neuvola- ja vanhuspalveluissa julkiseen palveluntarjoajaan ja erikoislääkäripalveluissa yksityiseen.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Kanta-Hämeen osalta.

Maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinolot huolettavat Kanta-Hämeessä

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (63 %) Kanta-Hämeen asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Viiden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (68 %), työttömät (61 %), maaseudulla asuvat (59 %), eläkeläiset/ikäntyneet (55 %) ja viljelijät (55 %).

Kantahämäläisten odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat hieman koko maan väestön keskiarvosta. Kantahämäläiset ovat keskimäärää vähemmän huolissaan etenkin palkansaajien, opiskelijoiden ja ikäihmisten elinolojen muutoksesta.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Selvä enemmistö (71 %) Kanta-Hämeessä asuvista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Kolmasosa (33 %) kantahämäläisistä sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Kantahämäläiset ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Kolme neljästä (76 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pitä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Reilu kolmasosa (36 %) katsoo, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Lähes joka toinen (46 %) epäilee, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Reilu neljännes (27 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Vähän yli neljännes (28 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä. Lähes puolet (45 %) uskoo, että maakuntavaltuusto ajaa lähinnä suurten kaupunkien asiaa.

Kantahämäläiset suhtautuvat maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin vain hieman epäuskoisemmin kuin kansalaiset koko maassa keskimäärin. Keskimäärää useampi ei pysty ottamaan kantaa.

Kantahämäläiset ovat epätietoisia

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Reilu kolmannes (37 %) Kanta-Hämeen asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Lähes joka toiselle (46 %) on kuitenkin tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Kaksi viidestä kantahämäläisestä (40 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin. Eri mieltä on tätä pienempi joukko (31 %). Reilu kolmannes (35 %) ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minikäänlaista itsehallintoa. Lähes kolmannes ei pysty ottamaan kantaa lainkaan.

Ajatus kuntien lakkauttamisesta ja kaikkien tehtävien siirtämisestä maakunnille on kantahämäläisten mielestä ikävä asia (60 %). Reilu neljännes (28 %) kannattaa ja

kaksi viidestä (41 %) vastustaa maakuntaveroa. Kolmannes (31 %) ei kykene ottamaan kantaa maakuntaveroon.

Kantahämäläisten keskuudessa on enemmän epätietoisuutta kuin suomalaisten parissa keskimäärin.

Yli kolmannes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

3

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Tulosten mukaan ei juuri löydy asioita, joita enemmistö haluaisi siirtää maakunnan vastuulle. Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka yli kolmannes (36 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle.

Kantahämäläiset ovat jonkin verran halukkaampia siirtämään kuntien tehtäviä maakuntien vastuulle kuin väestö koko maassa keskimäärin.

Maakuntavaalit eurovaaleja tärkeämpi

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Selvästi tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi koetaan äänestämisen eduskuntavaaleissa. Kantahämäläisistä tätä pitää vähintään melko tärkeänä neljä viidestä (80 %).

Mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa pitää tärkeänä lähes neljä viidestä (75 %), maakuntavaaleissa kaksi kolmesta (67 %) ja eurovaaleissa hieman yli puolet (56 %).

Kantahämäläisten näkemykset poikkeavat jonkin verran koko maan väestöstä. Äänestämisen eri vaaleissa on hieman vähemmän tärkeää kuin maan asukkaiden keskuudessa keskimäärin.

Kaksi kymmenestä voisi miettiä valtuustoehdokkuutta

Kokonaisuutena luottamustehtävistä suuresti kiinnostuneiden osuudet ovat kauttaaltaan suhteellisesti jokseenkin pieniä mutta absoluuttisesti suuria. Eniten halukkuutta kohdentuu kunnallisten lautakuntien jäsenyyksiin. Niissä toimimista pitää vähintään melko mieluisana yli kolmannes (35 %) kantahämäläisistä. Jonkin verran vähemmän kiinnostusta kohdentuu maakunnallisen toimielimen (esim. lautakunta) jäsenyyteen (erittäin tai melko mieluihin 29 %).

Kantahämäläiset suhtautuvat etenkin kunnallisiin ja maakunnallisiin luottamustehtäviin myönteisemmin kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Kanta-Hämeessä luotetaan monissa sote-palveluissa julkiseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitet-

tuja sosiaali- ja terveystalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta neljä on sellaista, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (52 % valitsisi julkisen, 12 % yksityisen), ikääntyneiden palveluasuminen (37 % julkinen, 25 % yksityinen) ja kotihoito (36 % julkinen, 24 % yksityinen) sekä fysioterapiapalvelut (31 % julkinen, 25 % yksityinen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (43 % valitsisi yksityisen, 31 % julkisen). Hammashoidossa ja yleislääkäripalveluissa syntyy tasatulos. Julkiseen ja yksityiseen luottavia on käytännössä yhtä paljon.

Kanta-Hämeen asukkaat suhtautuvat valinnanvapauteen kutakuinkin samalla tavoin kuin väestö maassamme keskimäärin lukuun ottamatta yleislääkäripalveluita. Kanta-hämäläiset luottavat keskimäärää useammin yksityisiin yleislääkäripalveluihin.

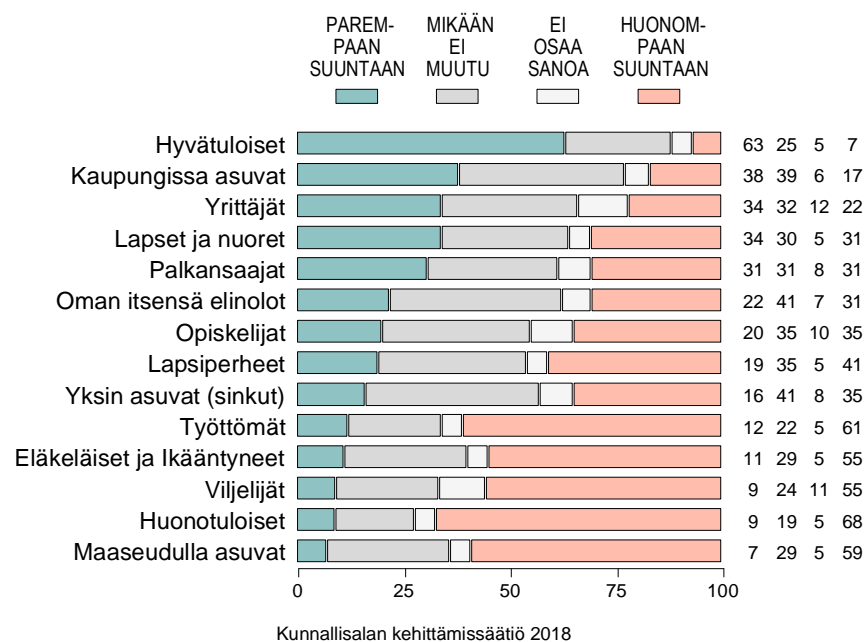
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Kanta-Hämeessä 299. Vastaajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Kanta-Hämeessä suurimmillaan viisi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

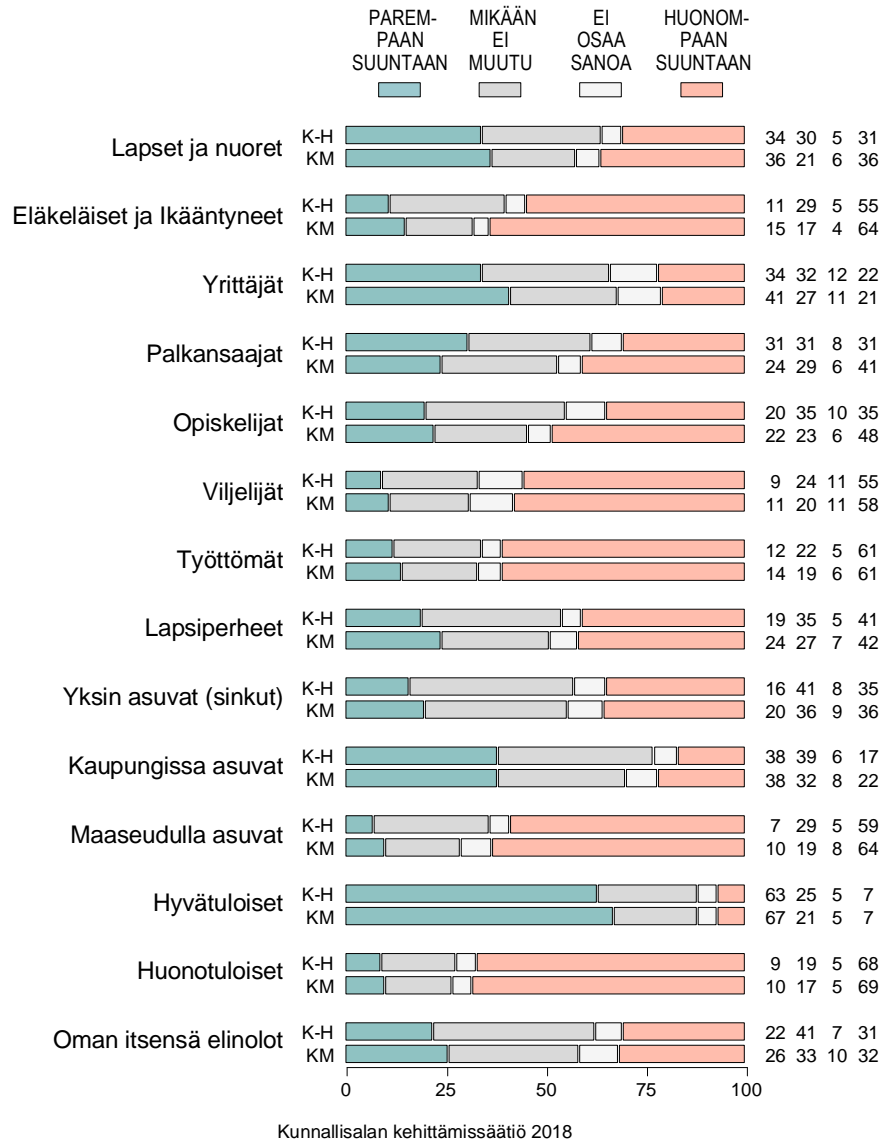
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

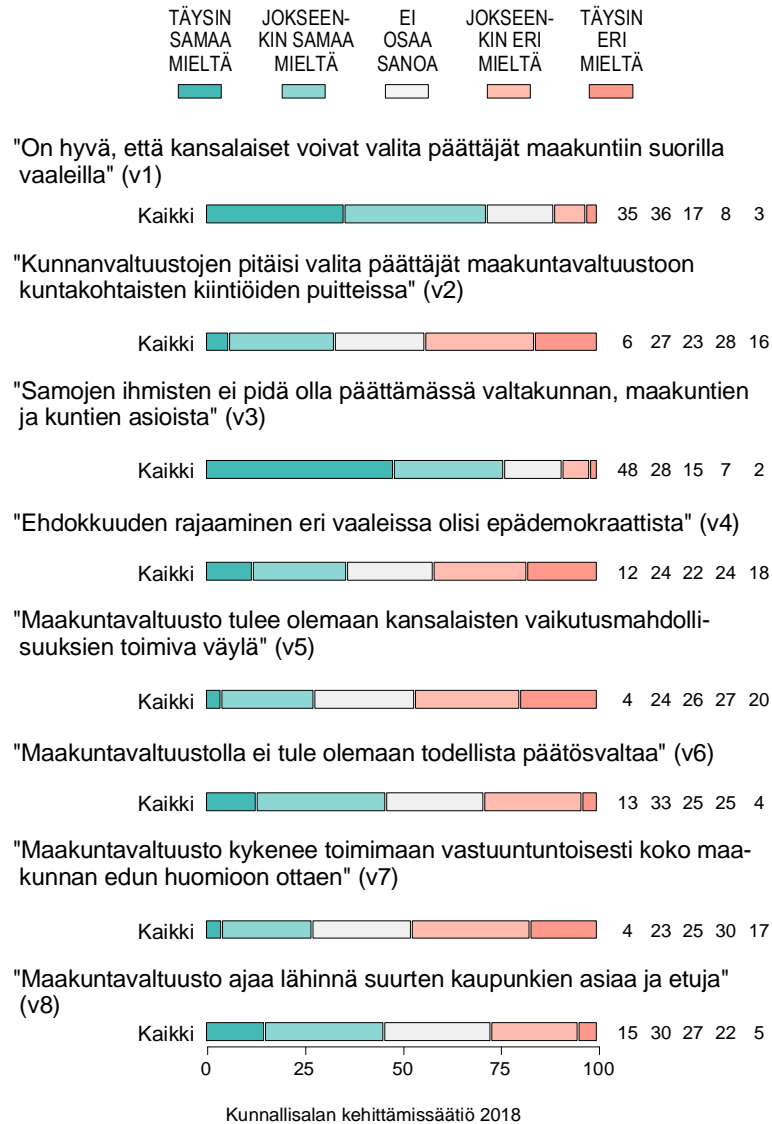
Kuvio 1-4. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: KANTA-HÄME (%).

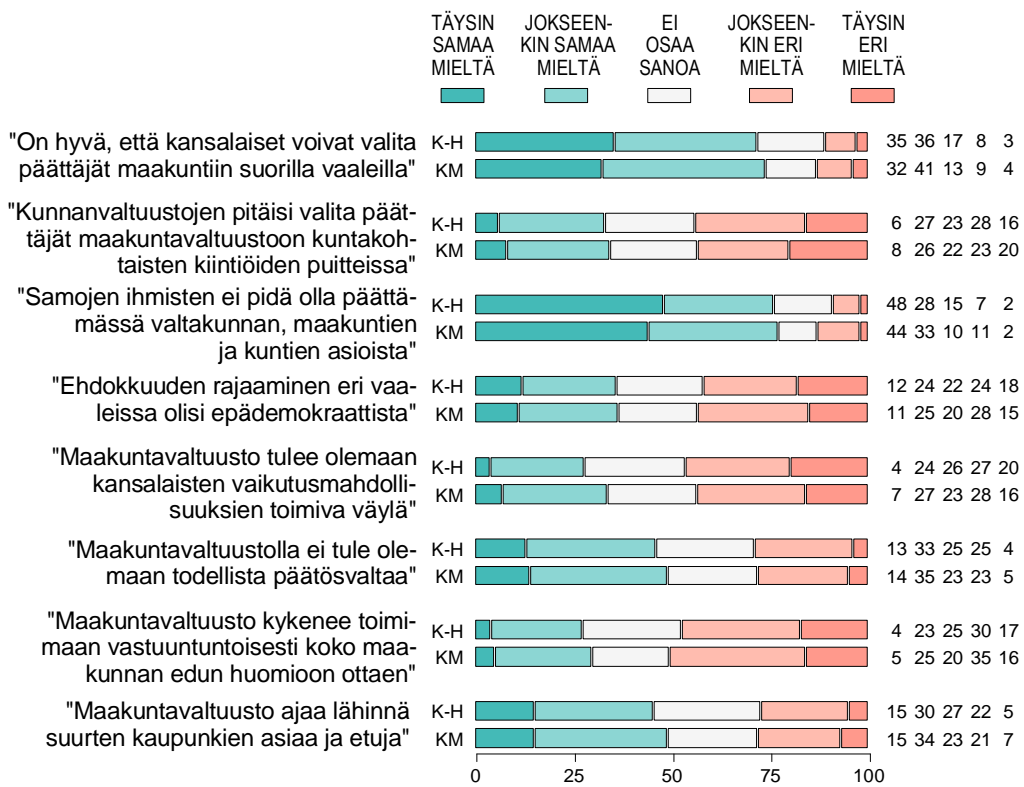
Kuvio 1-4v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
MAAKUNNASSA: KANTA-HÄME (K-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 2-4. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KANTA-HÄME (%).

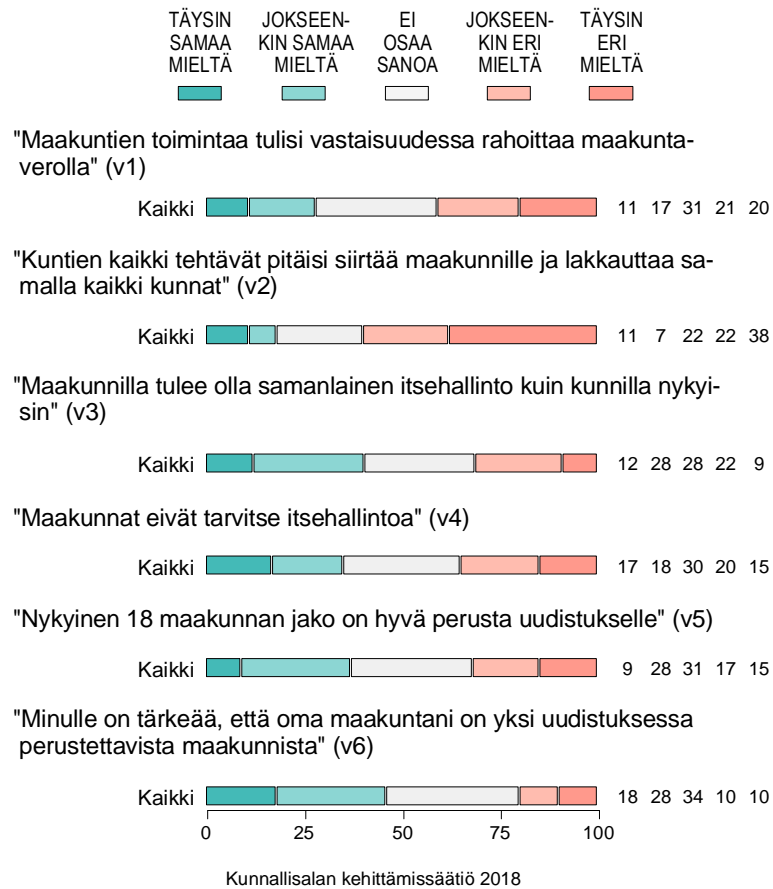

Kuvio 2-4v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KANTA-HÄME (K-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

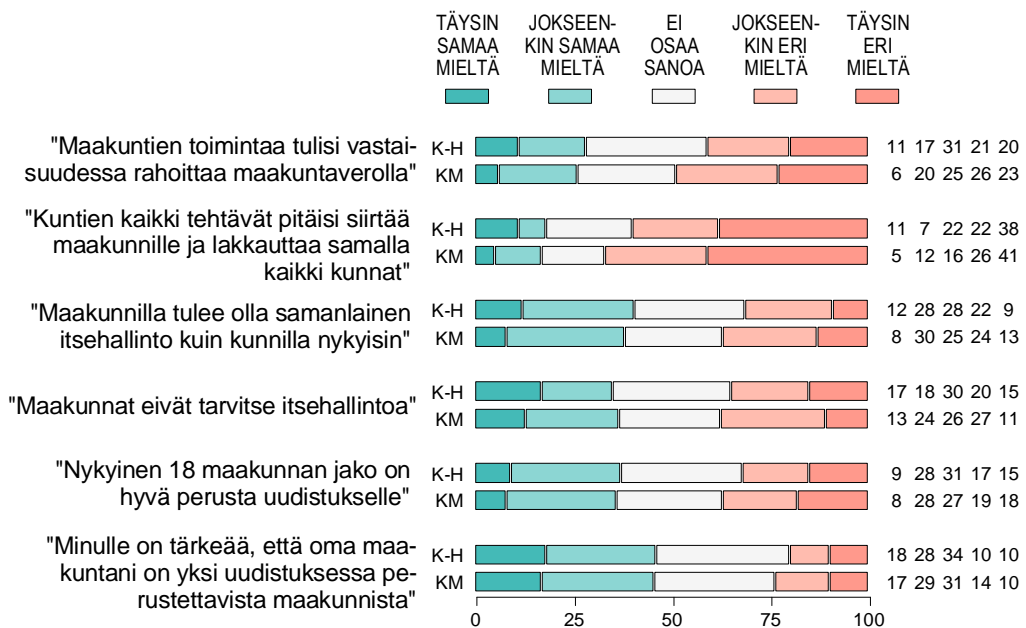

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-4. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KANTA-HÄME (%).

Kuvio 3-4v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KANTA-HÄME (K-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

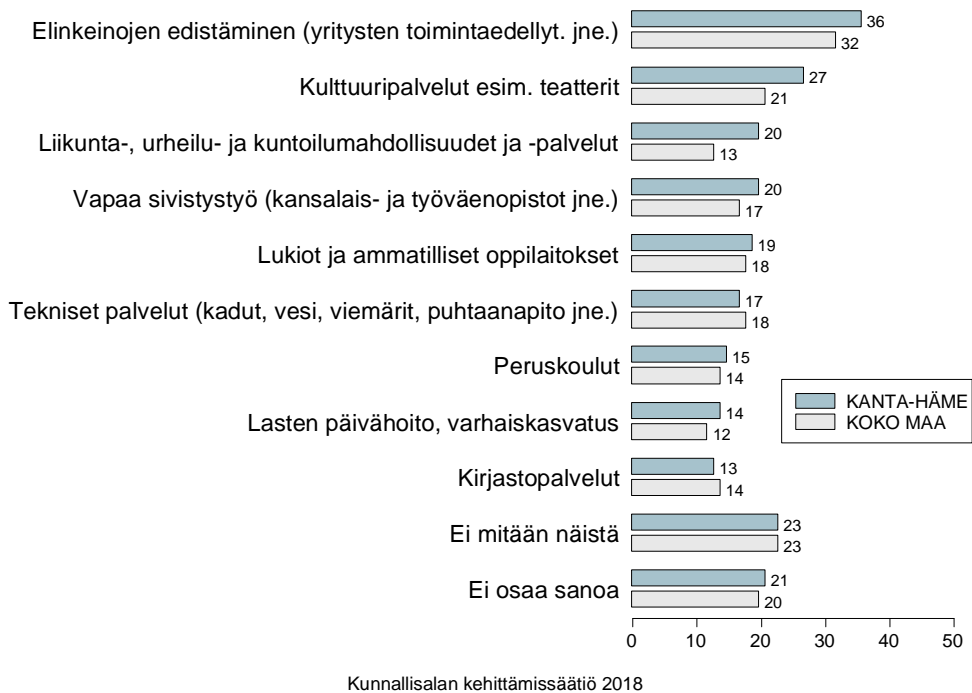

Kunnallisan kehittämissäätö 2018

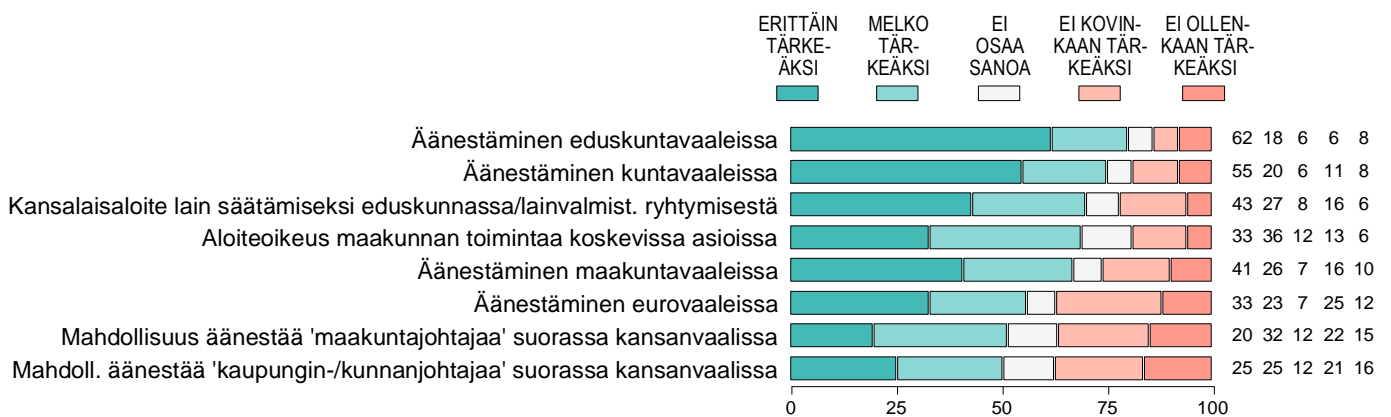
Kuvio 4-4. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: KANTA-HÄME (%).

Kuvio 4-4v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: KANTA-HÄME vs. KOKO MAA (%).

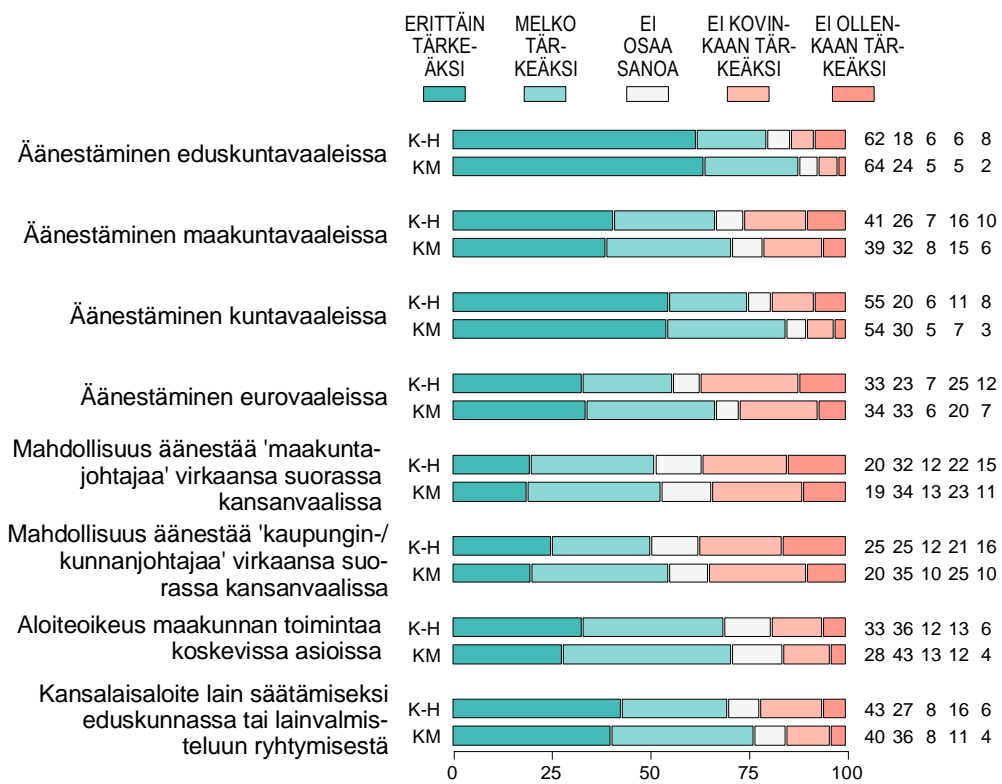

Kuvio 5-4. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: KANTAHÄME (tekstejä osin lyhennetty, %).

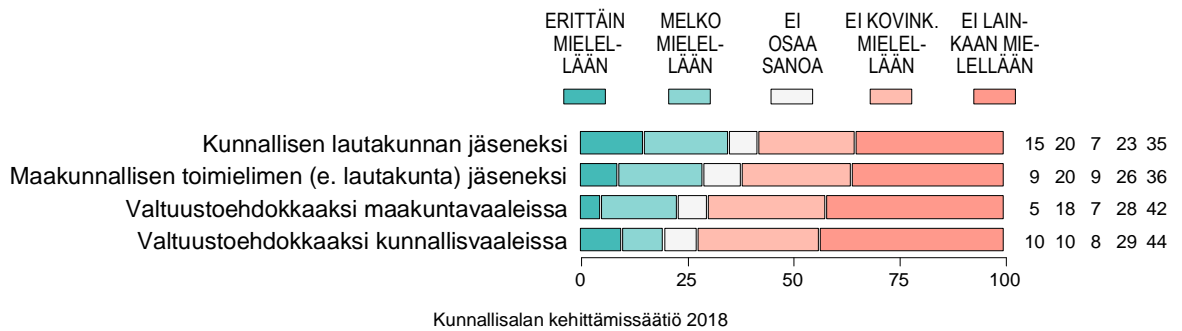
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-4v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: KANTA-HÄME (K-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

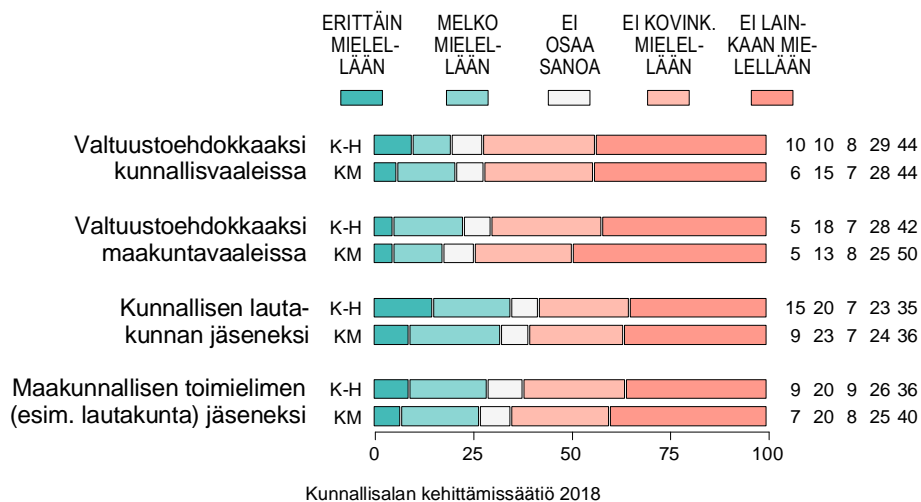

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

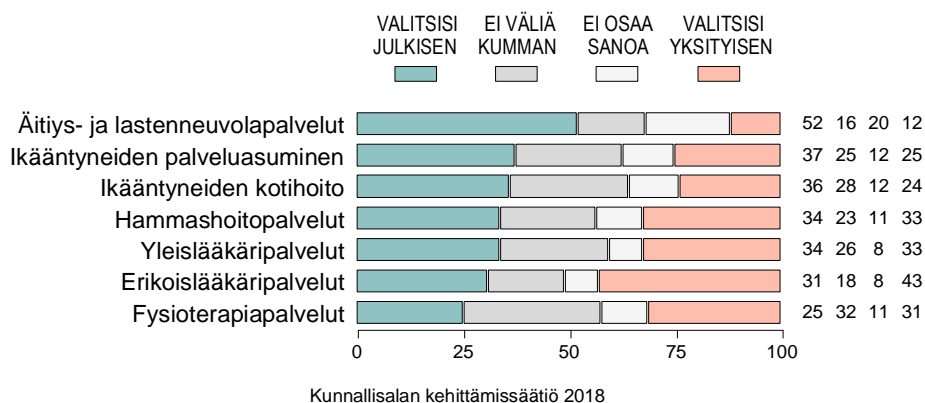
Kuvio 6-4. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: KANTA-HÄME (%).

Kuvio 6-4v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: KANTA-HÄME (K-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 7-4. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: KANTA-HÄME (%).

Kuvio 7-4v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: KANTA-HÄME (K-H) vs. KOKO MAA (KM, %).

